

22.3.2006

06-139/352

59/OMA

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2006-419/352
Stn dnro	-----
Saap./Ani	24-03-2006

Kaupunginkanslian lausuntopyyntö 28.2.2006
Dnro 2006 - 419 / 352

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE LASTEN TUETUISTA JA VALVOTUISTA TAPAAMISISTA

Lähteasiakirjat palauttaen sosiaalivirasto esittää pyydettyä lausuntoaan kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa lasten tuettuja ja valvottuja tapaamisia koskevaan selvitykseen liittyvistä ehdotuksista. Selvitys kohdentuu pääasiassa kahteen asiakokonaisuuteen, jotka ovat 1) lasten ja vanhempien välisten valvottujen tapaamisten järjestämisen vaatimat lainsäädännölliset kehittämistarpeet ja 2) lainsäädännölliset mahdollisuudet nopeuttaa sosiaalilautakuntien tekemien lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien selvitysten saaminen.

Näitä koskien on selvityksessä ehdotettu, että sosiaalihuoltolakiin otettaisiin säännökset kunnan velvollisuudesta järjestää tukea ja valvontaa laissa tarkoitettuihin lapsen ja vanhemman välisiin tapaamisiin. Järjestämisvelvollisuus koskisi tilanteita, joissa tapaamiset on tuomioistuimen päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen mukaan toteutettava tuettuina tai valvottuina. Lisäksi laissa ehdotetaan määriteltävän tarkemmin, mitä tällä palvelulla tarkoitetaan ja missä ajassa palvelu on annettava. Palvelun ehdotetaan olevan maksuton sosiaalipalvelu.

Esitykset ovat pääosin hyviä ja lasten edun huomioivia. Tuettujen ja valvottujen tapaamisten järjestäminen on tärkeää kaikkialla maassa. Ehdotus tuettujen ja valvottujen tapaamisten järjestämisestä aiheuttaa Helsingin kaupungille uuden tehtävän. Helsingin sosiaalivirasto ei tällä hetkellä järjestä tapaamisten valvontaa itse, vaan vanhemmat ohjataan käyttämään alueella toimivien järjestöjen palveluja. Sosiaalivirasto on myöntänyt järjestöille avustusta ko. toimintaan. Jos Helsingin kaupungilla olisi myös omaa toimintaa, olisi tarkoituksenmukaista selvittää, voitaisiinko sitä järjestää mahdollisesti yhdessä lähikuntien kanssa. Palvelun kustannuksiin vaikuttaa korottavasti se, että tapaamiset eivät yleensä tapahdu virka-aikana, vaan iltaisin ja viikonloppuisin. Jos tapaamispalvelu tulee maksuttomaksi tai siitä peritään nimellinen maksu, se saattaa lisätä palvelun kysyntää. Tulisi myös harkita sitä, että tapaamisajan käyttämättä jättämisestä peritään nimellinen maksu.

h:\kirjeet 2006\khille vastaus tuetut ja valvotut tapaamiset.doc\lak

Osoite	Adress	Puhelin	Telefon	Telefax
PL 7000 00099 Helsingin kaupunki	PL 7000 00099 Helsingfors stad	310 4011	310 4011	310 43717

22.3.2006

Selvityksessä ehdotetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annettuun lakiin otettavaksi nykyistä täsmällisemmät säännökset siitä, millä edellytyksillä lapsen ja vanhemman väliset tapaamiset voidaan määrätä toteutettaviksi tuettuina ja valvottuina.

Edellytysten kirjaaminen lakiin selkeyttää ja yhdenmukaistaa nykyisiä käytäntöjä. Valvottuja tapaamisia on nykykäytännön aikana saatettu vaatia myös perusteettomasti ja niitä on voitu määrätä varmuuden vuoksi. On tärkeää, että harkittaessa tapaamisen määräämistä tuetusti tai valvotusti aina arvioidaan, millainen ratkaisu parhaiten vastaa lapsen etua. Myös se on hyvä, että tapaamisoikeutta koskevan sopimuksen tai päätöksen voimassaolo esitetään lähtökohtaisesti määräaikaiseksi ja että uudet säädökset eivät koske jo tehtyjä päätöksiä.

Lisäksi lakiin ehdotetaan säännöksiä, joilla pyritään jouduttamaan sosiaalilautakunnan selvitysten saamista lapsen huoltoon ja tapaamisoikeutta koskevissa asioissa. Ehdotuksen mukaan sosiaalilautakunnan olisi tehtävä tuomioistuimen pyytämä olosuhdeselvitys ilman aiheetonta viivytystä ja otettava selvitystyön aloittamiseksi yhteyttä asiassa kuultaviin viipymättä ja viimeistään kahden viikon kuluessa selvityspyynnön saapumisesta. Sen sijaan selvityksen kokonaiskestolle ei ole esitetty säädettäväksi määräaika.

Selvityksistä puhuttaessa usein käytetään sanaa "olosuhdeselvitys", mikä antaa asiasta liian suppean kuvan. Selvitystyössä ei ole kyse pelkästään ulkoisten olosuhteiden selvittämisestä, vaan hyvin tärkeä osa sitä on lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen havainnointi, vanhemmuuden arviointi, vanhempien yhteistyön havainnointi ja arviointi ym. tämän tyyppiset asiat.

Selvitysten teossa nykytilanne Helsingissä on se, että

- asianosaisille lähetetään kirje heti selvityspyynnön saapumisen jälkeen. Selvitys aloitetaan 2-4 kk selvityspyynnön saapumisesta. Selvityksen tekemiseen kuluu aikaa keskimäärin 2-4 kk.
- kiireelliset selvitykset (kuten huoltajatta jääneet) aloitetaan nopeammin.
- virka-apu pyyntö toiseen kuntaan lähetetään välittömästi, joten ei tule kaksinkertaista jonotusta
- työskentely on suunniteltua ja hyvin organisoitua
- Helsingissä on tehtävään erikoistunut työryhmä, jossa pätevät ja pysyvät työntekijät
- ei ole tullut kovin paljon valituksia aloituksen viipymisestä

Selvitystyöskentelyssä tarvitaan erityisosaamista, jonka vuoksi olisi tärkeää, että sen tekeminen olisi myös muualla keskitetty tehtävään erikoistuneeseen työryhmään.

h:\kirjeet 2006\khlle vastaus tuetut ja valvotut tapaamiset.doc\ak

Osoite	Adress	Puhelin	Telefon	Telefax
PL 7000 00099 Helsingin kaupunki	PL 7000 00099 Helsingfors stad	310 4011	310 4011	310 43717

22.3.2006

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevat asiat ovat ihmisten elämässä suuria asioita, joiden työstäminen vie paljon aikaa. Yhteiskunta tarjoaa asian ratkaisemiseksi esim. sovittelutoimintaa. Vanhemmat valitsevat itse, vievätkö asian tuomioistuimeen ratkaistavaksi. Usein kyseessä on parisuhteen käsittelemättömät ristiriidat, jotka siirtyvät lasten asioihin. Tuomioistuimen nopea päätös lasten asiassa ei useinkaan ratkaise varsinaista ongelmaa. Tuomioistuimessa käsittely voi myös pitkittää prosessia. Esimerkiksi vuonna 2006 Helsingin kihlakunnanoikeudesta tulleissa selvityspyynnöissä asia on pantu vireille 1 kk – 6 kk ennen selvityspyynnön saapumista sosiaalivirastoon. Päätöksen antaminen asiassa on tapahtunut (vv. 2004 - 2005) noin 1-6 kk:n kuluessa.

Lasten kannalta on tärkeää, että huoltoriidan aikana perheen tilanne on mahdollisimman rauhallinen ja hallinnassa, mikä usein saadaan aikaan kärjαιοikeuden väliaikais määräyksellä.

Huoltajuusasian ratkaisemista tulisi siirtää takaisin vanhempien vastuulle. Helsingissä perheoikeudellisissa asioissa ollaan kehittämässä työskentelytapoja, joilla pyritään auttamaan vanhempia asioiden käsittelyssä ennen niiden kärjistymistä ja riitautumista. Mikäli lakiin tulisi velvoite aloittaa selvitystyöskentely kahden viikon kuluessa selvityspyynnön saapumisesta, jouduttaisiin luopumaan nyt aloitetusta, mielestämme paremmin ja tehokkaammin asiakkaiden tarpeisiin vastaavasta työskentelyn painopisteen muuttamisesta, varhaisesta puuttumisesta.

Selvitystyön aloittamiselle asetettava määräaika täsmentää selvitystyötä, mutta sitäkin tärkeämpää on selvitystyöskentelyssä saada aikaan intensiivinen työskentelyprosessi. 2-3 kk:n määräaika olisi asiakkaiden kannalta kohtuullinen aika aloittaa selvitystyöskentely. Selvityksen laatimiselle on jo nyt takaraja, mikä annetaan selvityspyynnön yhteydessä.

Jos selvityksen teon aloittamiselle tulee kahden viikon määräaika, se on nykyisillä resursseilla epärealistinen tavoite Helsingissä. Lisäksi etenkin Helsingissä, mutta myös muissa suuremmissa kaupungeissa maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus tuo selkeää lisäresurssien tarvetta myös selvitystyöhön. Lakimuutos edellyttää Helsingissä lisäresursseja syntyvän ruuhkan purkuun. Mikäli uuden säädöksen täytäntöönpanon kustannukset jäävät yksistään kunnan vastuulle, ja jos ei sosiaalitoimelle osoiteta lisävoimavaroja, resurssit olisivat pois joltakin muulta sosiaalitoimen alueelta.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Raïli Metsälä
vs. sosiaalijohtaja

h:\kirjeet 2006\khlle vastaus tuetut ja valvotut tapaamiset.doc\lak

Osoite	Adress	Puhelin	Telefon	Telefax
PL 7000 00099 Helsingin kaupunki	PL 7000 00099 Helsingfors stad	310 4011	310 4011	310 43717